

14 martie 2023

CĂTRE: **GUVERNUL ROMÂNIEI**

ÎN ATENȚIA: **Domnului Nicolae-Ionel CIUCĂ, Prim-ministrul României**
Domnului Virgil-Daniel POPESCU, Ministrul Energiei
Domnului Petre DAEA, Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Domnului Marcel BOLOȘ, Ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene

REF: **Punct de vedere privind proiectul de Ordonanță de Urgență privind unele măsuri pentru realizarea investițiilor necesare dezvoltării infrastructurii energetice a României finanțate din fonduri REPowerEU**

Stimate domnule Prim-ministru,
Stimați domni Miniștri,

În numele Camerei de Comerț Americane în România (AmCham România), prin Comitetul pentru Energie, aducem în atenția dumneavoastră un punct de vedere din partea comunității noastre cu privire la o serie de prevederi problematice cuprinse în proiectul de Ordonanță de Urgență privind unele măsuri pentru realizarea investițiilor necesare dezvoltării infrastructurii energetice a României finanțate din fonduri alocate în cadrul capitolului REPowerEU.

În esență, apreciem că măsurile propuse în forma supusă consultării publice de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale („MADR”) prezintă un potențial de **distorsionare a concurenței pe piața de energie prin introducerea unui tratament discriminatoriu între investițiile private și investițiile publice declarate de interes strategic național**, atât în ceea ce privește accesul la finanțare, cât și în privința implementării efective a proiectelor vizând dezvoltarea de noi capacități de producere a energiei electrice din surse regenerabile.

În primul rând, cu privire la selecția de proiecte propuse spre a fi declarate de interes național în scopul finanțării prin programul REPowerEU, listate în anexa proiectului de OUG, remarcăm absența unor criterii obiective care să stea la baza unei proceduri competitive pentru selecția acestor proiecte și **lipsa de transparență vizavi de criteriile de alocare a fondurilor disponibile și determinarea obiectivelor de investiții**. O astfel de abordare transmite un semnal descurajator din perspectiva climatului investițional și contravine unor principii de bază pentru stimularea concurenței echitabile între operatorii economici, prin îngrădirea accesului potențialilor aplicanți din sectorul privat la oportunitățile de finanțare disponibile prin REPowerEU. Această abordare se înscrie în practica generală a lipsei de consultare și transparență cu privire la elaborarea capitolului REPowerEU ca parte a exercițiului de ajustare a Planului Național de Redresare și Reziliență, în ciuda angajamentului asumat în acest sens de Ministerul Energiei și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene la finalul anului trecut.

În al doilea rând, acordarea unei derogări legislative exclusive de la limita de 50 de hectare pentru proiectele de investiții în producerea de energie electrică din surse regenerabile implementate de către entități publice și declarate de interes național, potrivit Notei de Fundamentare („se impune introducerea unei excepții de la limita de 50 ha prevăzută la lit. j) a alin. (2) al art. 92 din Legea nr. 18/1991, pentru proiectele de interes național/județean/regional ale entităților statului român”) prezintă, în egală măsură, **un caracter discriminatoriu și anticoncurențial** ce contravine altor prevederi din legislația națională și din tratatele europene. În mod specific, statele membre nu pot adopta măsuri în relație cu întreprinderile publice și întreprinderile cărora statul le acordă drepturi speciale sau exclusive care ar încălca prevederile Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și, implicit, regulile de echitate și de concurență pe piețele interne, potrivit prevederilor articolului 106 (ex-articolul 86 TCE) din Versiunea consolidată a TFUE, respectiv:

„ (1) În ceea ce privește întreprinderile publice și întreprinderile cărora le acordă drepturi speciale sau exclusive, statele membre nu adoptă și nu mențin nici o măsură care contravine normelor tratatelor și, în special, celor prevăzute la art. 18 și la art. 101-109.

(2) Întreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general sau care prezintă caracter de monopol fiscal se supun normelor tratatelor și, în special, regulilor de concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată.”

Stipularea unui tratament preferențial pentru entitățile publice realizează o discriminare între operatorii publici și privați, care interacționează în competiție directă la nivelul pieței de energie și dezvoltă proiecte similare din perspectiva specificului investițional, în contradicție cu art. 8 din Legea Concurenței nr. 21/1996, potrivit căruia:

„(1) Sunt interzise orice acțiuni sau inacțiuni ale autorităților și instituțiilor administrației publice centrale ori locale și ale entităților către care acestea își delegează atribuțiile, care restrâng, împiedică sau denaturează concurență, precum: (...)

b) stabilirea de condiții discriminatorii pentru activitatea întreprinderilor.”

Nu în ultimul rând, prin măsurile prezentate în proiectul de OUG, s-ar crea un avantaj care este imputabil statului și care privește resurse de stat. Acestea au ca efect crearea unui beneficiu economic evident pentru societățile controlate de stat nominalizate, prin faptul că:

- a) dobândesc acces direct la terenurile aflate în domeniul public și privat al statului, terenuri care pentru restul investitorilor au devenit o resursă tot mai greu de obținut;
- b) pot dezvolta capacități de producere de mari dimensiuni, spre deosebire de ceilalți investitori pentru care dezvoltarea de astfel de proiecte este limitată la 50 de hectare;
- c) dobândesc un avantaj competitiv important din perspectiva posibilității de racordare a proiectelor în linii/stații de 400 kV care implică costuri foarte mari și care nu se justifică

economic pentru proiecte de mici dimensiune (cum sunt proiectele fotovoltaice dezvoltate în limita a 50 de hectare).

Prin urmare, măsurile preconizate sunt susceptibile a fi calificate drept ajutor de stat, ceea ce atrage obligația autorităților române de notificare a Comisiei Europene și de așteptare a deciziei acesteia înainte de punerea în aplicare a măsurilor, în conformitate cu clauza "stand-still". În interpretarea noastră, măsurile nu întrunesc condițiile pentru a fi considerate de Comisia Europeană compatibile cu piața internă, conform Regulamentului UE 944/2019 și Directivei UE 943/2019.

Mai mult, eliminarea blocajului dezvoltării proiectelor de regenerabile pe suprafețe mai mari de 50 ha, invocată drept necesară pentru implementarea proiectelor dezvoltate de entități ale statului român, este deosebit de importantă și la fel de esențială pentru operatorii privați, mai ales în contextul actual care accentuează nevoia acută de investiții în sectorul energetic românesc. Blocajul dezvoltării proiectelor de regenerabile pe suprafețe mai mari de 50 ha de către investitori privați creează un risc major în ceea ce privește atingerea țintelor naționale de energie regenerabilă asumate la nivel european, periclitând deopotrivă însăși securitatea energetică a României. Semnalele primite din partea membrilor noștri asociază acest blocaj unei **interpretări defectuoase a prevederilor Legii 254/2022**, perpetuată și aplicată de către MADR în calitate de autoritate direct implicată în procesul de autorizare a proiectelor de investiții. În speță, în ciuda faptului că procedura administrativă instituită prin Legea 254/2022 a vizat exclusiv proiectele regenerabile de mici dimensiuni, în practică, aplicarea la nivelul MADR a condus chiar la sistarea emiterii avizului privind clasa de calitate a terenului necesar în procedura de trecere a terenului din extravilan în intravilan pentru alte terenuri cu o suprafață mai mare de 50 ha, în baza unei interpretări limitative a noii legi conform căreia, în prezent obiectivele specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile nu mai pot fi dezvoltate pe terenuri care depășesc 50 ha nici dacă acestea ar fi introduse în intravilan. Sectorul privat dispune nu doar de proiecte de investiții a căror autorizare trebuie eficientizată, ci și de expertiză și capacitate de implementare în vederea accesării finanțărilor europene, precum și a sprijinirii eforturilor de consolidare a securității energetice și a adecvănței sistemului energetic național, astfel că **îndeplinirea acestor obiective asumate prin proiectul și nota de fundamentare a OUG poate fi nu doar asigurată ci și accelerată prin corectarea problemelor evidențiate în prezentul document**. Mai mult, proiectele aflate deja într-un stadiu de avizare avansat riscă să își piardă avizul tehnic de racordare (care este documentul de autorizare cheie în astfel de proiecte), dar și finanțarea în cazul proiectelor care au aplicat pentru finanțare nerambursabilă prin PNRR.

Având în vedere considerentele expuse, precum și în spiritul dezideratului comun de a sprijini dezvoltarea infrastructurii energetice a României și atingerea țintelor asumate la nivel național și european în ceea ce privește tranziția energetică, vă recomandăm respectuos să aveți în vedere:

- reanalizarea proiectului de OUG și demararea unei consultări transparente cu mediul privat, precum și a unui proces competitiv pentru dezvoltarea planului de investiții și alocarea finanțării disponibile prin mecanismul REPower EU;
- deblocarea fără întârziere a cadrului pentru facilitarea investițiilor în energie regenerabilă desfășurate pe suprafețe mai mari de 50 ha, indiferent de tipul de investitor. Redăm în continuare două posibile soluții pentru modificarea actului normativ în acest sens, respectiv:
 - (i) introducerea în proiectul de OUG a unei prevederi prin care să se elimine limita de 50 de hectare din art. 92 alin. (2) lit. j) din Legea nr. 18/1991, astfel încât toate proiectele regenerabile să poată fi amplasate pe terenuri situate în extravilan având clasa de calitate III, IV sau V, indiferent de investitor și de suprafața terenului;
sau
 - (ii) introducerea în proiectul de OUG a unei prevederi în baza căreia să se reglementeze în mod expres faptul că în cazul obiectivelor de investiții care nu intră sub incidența art. 92 alin. (2) litera j) din cauza faptului că depășesc 50 de hectare, procedura de autorizare se va derula potrivit art. 91 și 92¹ alin. (1) din Legea nr. 18/1991 și art. 47¹ din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, respectiv prin introducerea terenului în intravilan pe baza unui plan urbanistic zonal, urmată de scoaterea din circuitul agricol a suprafeței relevante din respectivul teren în temeiul articolului 23 alin. (3) din Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.

Această a doua posibilă soluție nu este preferabilă, întrucât prin introducerea obligativității unui PUZ se mai pune o bariera birocratică în calea acestor proiecte, prin urmare prima variantă este ideală.

În subsidiar, apreciem că sunt necesare o serie de modificări la nivelul Legii 254/2022, în spiritul simplificării procedurilor legislative pentru autorizarea proiectelor de investiții în energie regenerabilă și asigurării unei aplicări unitare și coerente, pe care le redăm în cele ce urmează:

#	FORMA ACTUALĂ	FORMA PROPUȘĂ	MOTIVARE
Art. 92 alin. (2)	lit. j) specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile: capacități de producție a energiei solare, energiei eoliene, energiei din biomasă, biolichide și biogaz, unități de stocare a electricității, stații de transformare sau alte	lit. j) specifice producerii de energie electrică din surse regenerabile: capacități de producție a energiei solare, energiei eoliene, energiei din biomasă, biolichide și biogaz, unități de stocare a electricității, stații de	Clarificare necesară interpretării Legii 254/2022 care are scopul de a simplifica procedurile administrative

	<p>sisteme similare care se pot amplasa pe terenurile agricole situate în extravilan, în suprafață de maximum 50 ha.</p>	<p>transformare sau alte sisteme similare care se pot amplasa pe terenurile agricole situate în extravilan, in suprafața de maximum 50 ha care se pot scoate din circuitul agricol per proiect, o societate comercială putând dezvolta și/sau deține mai multe proiecte a câte 50 de hectare. În cazul proiectelor de investiții care presupun racordarea la Rețeaua Electrica de Transport (RET) și la Rețeaua de Electrică de Distribuție, formată din stații și linii electrice cu tensiunea de linie nominală mai mare sau egală cu 110kV, operate de CNTEE Transelectrica SA și de operatorii de distribuție concesionari, nu se aplică limitarea suprafeței la 50 de hectare.</p>	<p>de autorizare a proiectelor regenerabile.</p>
<p>Art. 92 alin. (2)</p>	<p>(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), pe terenurile agricole de clasa a III-a, a IV-a și a V-a de calitate, având categoria de folosință arabil, pășune, vii și livezi, precum și pe cele amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare, situate în extravilan, în baza autorizației de construire și a aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol, pot fi amplasate următoarele obiective de investiție:</p>	<p>După articolul (92), alineatul (2) se introduce un nou alineat (2¹) cu următorul cuprins: (2¹) Pe terenurile agricole din extravilan de clasa I și a II-a de calitate se pot amplasa, în baza autorizației de construire și a aprobării scoaterii definitive sau temporare din circuitul agricol: centrale eoliene, drumurile de legătură între acestea, unități de stocare a electricității, unități de</p>	<p>Clarificare necesară interpretării Legii 254/2022 care are scopul de a simplifica procedurile administrative de autorizare a proiectelor regenerabile.</p>

		producție și/sau de stocare a hidrogenului obținut din surse regenerabile, stații de transformare și lucrări de racordare la sistemul energetic național.	
Art. 92, alin (4 ²)	În situația în care se realizează obiectivele prevăzute la alin. (2) lit. j), suprafața de teren agricol situată în extravilan, cu excepția terenurilor având categoria de folosință arabil, se poate utiliza în sistem dual atât pentru producția agricolă, cât și pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile. În aceste cazuri, scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol se poate face numai pentru suprafețele de teren ocupate de aceste obiective de investiție, restul suprafeței rămânând în circuitul agricol.	În situația în care se realizează obiectivele prevăzute la alin. (2) lit. j), suprafața de teren agricol situată în extravilan, cu excepția terenurilor având categoria de folosință arabil, se poate utiliza în sistem dual atât pentru producția agricolă și/sau pășunatul animalelor cât și pentru producerea de energie electrică din surse regenerabile. În aceste cazuri, scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol este necesară doar pentru suprafețele ocupate efectiv de construcții, ca de exemplu fundația turbinei eoliene sau stâlpilor de susținere ai structurii panourilor fotovoltaice, fundația posturilor de transformare, etc se poate face numai pentru suprafețele de teren ocupate de aceste obiective de investiție, restul suprafeței rămânând în circuitul agricol.	Parte a bunelor practici internaționale în domeniul agrovoltailor. Cu notă de exemplu, a se vedea modelul Decretului 17/2022 și Legea 32/2022 publicate în Monitorul Oficial al Italiei în data de 28 aprilie 2022.
Art. 92 alin. (6), lit. c)	c) amplasarea obiectivelor prevăzute la alin. (2) lit. j), în sistem dual, numai pentru c)	c) amplasarea obiectivelor prevăzute la alin. (2) lit. j), în sistem dual, numai pentru suprafața utilizată pentru	Parte a bunelor practici internaționale în domeniul agrovoltailor.

	suprafața utilizată pentru producția agricolă.	producția agricolă și/sau pășunatul animalelor.	Cu notă de exemplu, a se vedea modelul Decretului 17/2022 și Legea 32/2022 publicate în Monitorul Oficial al Italiei în data de 28 aprilie 2022.
Articol nou: Art. IV	N/A	Procedura de scoatere din circuitul agricol și procedura de utilizare în regim dual a terenurilor în cazul obiectivelor de investiții prevăzute la Art 92 alineatul (2), lit. j) se aprobă prin Ordin al Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în termen de maxim 30 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.	Clarificare necesară interpretării Legii 254/2022 care are scopul de a simplifica procedurile administrative de autorizare a proiectelor regenerabile.

Cu speranța că veți avea în vedere observațiile și propunerile comunității noastre, rămânem la dispoziția dumneavoastră pentru discuții suplimentare pe marginea acestora și ne exprimăm încrederea în continuarea colaborării cu Guvernul României, precum și cu toate autoritățile de resort, în contextul implementării reformelor și investițiilor în domeniul transformării sectorului energetic asumate prin Planul Național de Redresare și Reziliență.

Cu stimă,

Valeriu BINIG

Președinte al Comitetului pentru Energie
 AmCham România